

MIELI 2

3 LAPSI TARVITSEE VARHAISTA
VUOROVAIKUTUSTA
KEHITTYÄKSEEN

VARHAINEN VUOROVAIKUTUS

- **Varhainen vuorovaikutus** = syntymästä 1-2 vuoden ikään tapahtuvaa vauvan ja hoivaajan välistä vastavuoroista kommunikaatiota ja tunnetilojen jakamista
 - tapahtuu katsein, ilmein, elein, liikkein, kosketuksin sekä ääntelyn ja puheen avulla
- Vuorovaikutus toisen ihmisen kanssa erittäin tärkeää vauvan kehitykselle

VALMIUS VUOROVAIKUTUKSEEN

- Vauvalla valmius vuorovaikutukseen syntymästä lähtien
- Vuorovaikutuksen keinoja mm. itku, hymy, katsekontakti, ääntely, liikehdintä, tunteet
- Aluksi vuorovaikutusta ohjaavat **biologiset tarpeet**
 - Esim. Nälkä aiheuttaa vauvalle pahan olon, joka saa vauvan itkemään. Vanhempi vastaa itkuun syöttämällä vauvan ja saa näin aikaan vauvalle hyvän olon.

VARHAISEN VUOROVAIKUTUKSEN PIIRTEITÄ

Tunnetilojen jakaminen

- vauva kommunikoi tunteillaan, jotka vanhempi ottaa vastaan → vauvan tarpeiden ymmärtäminen
- esim. vanhempi jakaa ilon tunteen vauvan kanssa

Tunteiden yhteen sovittaminen

- vanhempi tulkitsee vauvan tunteen ja vastaa siihen omalla toiminnallaan
- vauva ja vanhempi sovittavat käyttäytymistään toistensa tunnetiloihin sopivaksi

Tunteiden säätely

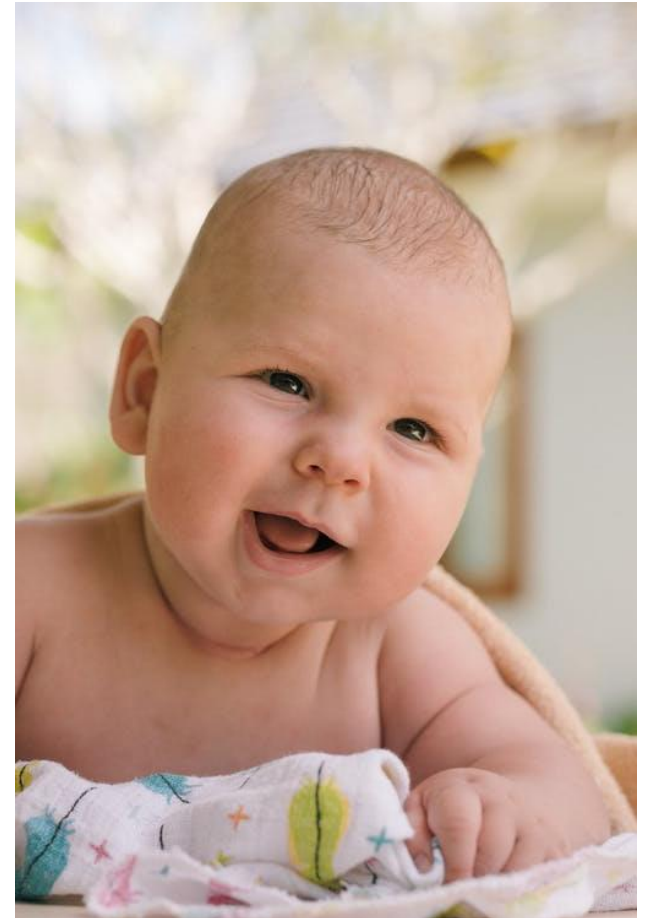
- tunteiden jakaminen mahdollistaa vuorovaikutuksessa tapahtuvan tunteiden säätelyn

Protokeskustelu

- vanhemman ja vauvan välistä rytmistä "sananvaihtoa", joka välittää molemminpuolista kiintymystä

Vastavuoroisuus

- molemminpuolisten aloitteiden tekemistä sekä toisen aloitteisiin vastaamista

SENSITIIVISYYS VUOROVAIKUTUKSESSA

- **Sensitiivisyys** = hoivaajan herkkyys reagoida käyttäytymisen ja tunteiden tasolla lapseen osuvasti ja johdonmukaisesti
 - keskeistä varhaislapsuuden suotuisan kehityksen ja lapsen hyvinvoinnin kannalta
- **Sensitiivinen hoito**
 - luo vauvalle turvallisuuden tunteen
 - muovaa aivoja vastaanottavaisiksi sosiaaliselle vuorovaikutukselle
- Vanhemman sensitiivisyys ja lämpö ennustavat voimakkaasti esim. lapsen kognitiivista kehitystä leikkimässä

MILLAINEN ON SENSITIIVINEN VANHEMPI?

- Pyrkii ymmärtämään vauvan mielialaa ja viestejä
 - vaatii vanhemmalta opettelua ja lapsen tutustumista
- Tukee vauvan tunteiden säätelyä ja säätelee omia tunteitaan
 - vanhempi ei kohdistaa lapsen omia kielteisiä tunteitaan
- On johdonmukainen
 - vanhempi vastaa lapsen tarpeisiin toistuvasti oikea-aikaisesti ja oikealla hoivalla
- Toimii ennustettavasti
 - vauva voi luottaa aiempiin kokemuksiinsa siitä, miten vanhempi tulee toimimaan missäkin tilanteessa

VARHAISEN VUOROVAIKUTUKSEN TUTKIMUS: ILMEETTÖMYYSKOE

- **Ilmeettömyyskoe** (Still Face-koe): aineistonkeruumenetelmä, jonka avulla tutkitaan varhaista vuorovaikutusta ja vuorovaikutuskatkosten vaikutusta vauvaan
- Kokeen eteneminen:
 1. Vanhempi on vauvan kanssa myönteisessä vuorovaikutuksessa
 2. Ilmeettömyysvaihe, jonka aikana vanhempi ei reagoi vauvaan vaan pysyy ilmeettömänä
 3. Vanhempi palaa vuorovaikutukseen ja pyrkii taas jakamaan myönteisen tunnetilan vauvan kanssa
- Tutkijat havainnoivat vauvan reaktiota kokeen aikana
- Vauvat reagoivat vuorovaikutuskatkoksiin:
 - hermostuneisuus, kielteiset tunteet, lannistuminen
 - monenlaisten keinojen käyttäminen (esim. hihkaisut, käsien heiluttaminen), joiden avulla vauva yrittää houkutella vanhempaa takaisin vuorovaikutukseen

VARHAISEN VUOROVAIKUTUKSEN ONGELMIA

Vuorovaikutusongelmien taustalla erilaisia tekijöitä:

- Synnytys traumaattinen kokemus
- Synnytyksen jälkeinen masennus
- Mielenterveysongelmat
- Päihderiippuvuus
- Kuormittava elämäntilanne
- Lapsen kehityksen pulmat (esim. keskosuus)
- Heikko **vanhemmuuskompetenssi** = vanhemman kokema alhainen kyvykkyys omasta vanhemmuudestaan

